

NOVÉ KNIHY

L. D. Bobrivnyk, T. K. Ruchadze

Химико-технологические аспекты цветных веществ сахарного производства (Chemico-technological aspects of colored substances of sugar production)

Tbilisi, 2012, vydání 1., 111 stran, formát A5, ISBN 978-9941-0-5028-2.

Monografie v ruštině, vydaná v Tbilisi, se zabývá vznikem barevných látek, složitých reakcí amidů, které mají za důsledek zhoršení kvality cukrů a snížení výtěžnosti finálního výrobku cukrovaru.

Nově vydaná kniha analyzuje výsledky současného výzkumu chemizmu této reakce. Jsou zde probrány prakticky všechny známé postupy a metody ke snížení barevnosti šťáv a sirobů, cukrovin i konečného výrobku – cukru.

Na základě výsledků získaných na výzkumných pracovištích po celém světě, v NUPT (Ukrajina) a pod vedením prof. Bobrivnyka byly zpracovány nové efektivní způsoby, umožňující inhibici reakcí tvorby barviv, a tím dosažení vyšší jakosti cukru. Monografie též diskutuje neopodstatněnost současné klasifikace barviv, vznikajících v cukrovarnické technologii, a navrhuje možné cesty jejího zdokonalení. Obsahuje přímá doporučení pracovníkům v cukrovarnictví, a to jak v řepném, tak i třtinovém, a při přepracování třtinového cukru. Je určena také pro studenty, absolventy a doktorandy vysokých škol i pro pracovníky provozů, navazujících na výrobu cukru.

Základní členění knihy: Úvod – (1) Vznik, chemické složení a klasifikace barevných látek – (2) Přeměny monosacharidů v závislosti na reakčním prostředí – (3) Přeměna monosacharidů v amidové reakci – (4) Metody snížení barevnosti produktů cukrovarnické výroby – (5) Fyzikální metody odbarvení cukrovarnických mezivýrobků – Závěr. Zájemci o publikaci se mohou obrátit na autora, prof. Bobrivnyka: leonid2002.11@netzero.com.

Evžen Šárka

**Souhrn**

Na vytváření moderního světového systému a mocenských vztahů, které v jeho rámci fungují, měl výrazný vliv rozvoj pěstování a obchodování s některými komoditami – šlo o tabák, bavlnu a zejména cukr. Novověká cukerní revoluce spojená se vznikem otrockých plantáží v Novém světě měla dopad na integraci amerického kontinentu do světové ekonomiky a na ustálení tzv. trojúhelníkového obchodu. Výsledkem cukerní revoluce byly značné objemy kapitálu, které byly generovány transatlantickým obchodem se třtinovým cukrem a komoditami na tento obchod navázanými, a které byly díky struktuře světového obchodu nasměrovány do Evropy, kde usnadnily průběh průmyslové revoluce. V tomto textu se zaměříme na rozvoj transatlantického obchodu s cukrem od cest, kterými se dostala cukrová třtina na americký kontinent, přes otrockou plantáž jako způsob organizace práce, který umožnil masovou produkci třtiny, ale zároveň kladl specifické požadavky na obousměrný obchod mezi oběma břehy Atlantiku, až k dopadům, které tento obchod přinesl evropským mocnostem.

Klíčová slova: cukr, cukrová třtina, cukerní revoluce, trojúhelníkový obchod, světový systém, otroctví, plantáž.

Literatura

1. WALLERSTEIN, I.: *The Modern World System III: the second era of great expansion of the capitalist world economy, 1730s-1840s*. San Diego: Academic Press, 1989, 372 s., ISBN 0-12-785925-X.
2. MINTZ, S. W.: *Sweetness and Power. The Place of Sugar in Modern History*. London: Penguin Books, 1986, 227 s., ISBN 978-0140092332.
3. WALLERSTEIN, I.: *World-Systems Analysis: Theoretical and Interpretative Issues*. In HOPKINS, T. K.; WALLERSTEIN, I. (eds.): *World-System Analysis. Theory and Methodology*. London: Sage Publications, 1982, s. 91–103., ISBN 0-8039-1810,
4. HIGMAN, B. W.: *The Sugar Revolution. Econom. History Rev., New Series*, 53, 2000 (2) s. 213–236.
5. FERRO, M.: *Dějiny kolonizací: od dobývání po nezávislost 13.–20. století*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2007, 503 s., ISBN 978-80-7106-837-2.
6. BURZOVÁ P.; LUPTÁK, L.: *Kapitoly z histórie európskych integračných procesov: Integrácia a dezintegrácia v Strednej Európe alebo ako periférie z impéria do impéria putovali*. In WAIŠOVÁ, Š. ET AL.: *Regionální integrační procesy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 75–99, ISBN 978-80-7380-232-5.
7. RICHARDSON, D.: *The Slave Trade, Sugar, and British Economic Growth, 1748–1776. J. Interdiscipl. Hist.*, 17, 1987 (4), s. 739–769.
8. WALLERSTEIN, I.: *The Modern World System I: capitalist agriculture and the origins of the European World-Economy in the Sixteenth Century*. New York: Academic Press, 1974, 410 s., ISBN 0-12-785920-9.
9. BRAUDEL, F.: *The Wheels of Commerce. Civilization and Capitalism, 15th–18th Century*. Vol. 2, New York: Harper & Row, Publishers, 1979, 670 s., ISBN 0-06-015091-2.
10. BRAUDEL, F.: *The Structures of Everyday Life. Civilization and Capitalism, 15th–18th Century*. Vol. 1, New York: Harper & Row, Publishers, 1979, 624 s., ISBN 0-06-091294-4.
11. GREENFIELD, S. M.: *Slavery and the Plantation in the New World: The Development and Diffusion of a Social Form. J. Inter-American Stud.*, 11, 1969 (1), s. 44–57.
12. WEST, J. M.: *Sugar and Slavery: Molasses to Rum to Slaves*. [online], http://www.slaveryinamerica.org/history/hs_es_sugar.htm.
13. MENARD, R. H.: *Law, Credit, the Supply of Labour, and the organization of sugar production in the Colonial Greater Caribbean: a comparison of Brazil and Barbados in the seventeenth century*. In McCUSKER, J.; MORGAN, K. (eds.): *The Early Modern Atlantic Economy*. Cambridge: Cambridge Univ. Press, 2000, s. 154–162, ISBN 0-521-78249-X.
14. DIAMOND, J.: *Guns, Germs, and Steel: the short history of everybody for the last 13,000 years*. London: Vintage Books, 2005, 480 s., ISBN 978-0-099-30278-0.